

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 108/09-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. apríla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. R. B., B., zastúpeného advokátom JUDr. J. R., B., ktorou namieta porušenie slobody náboženského vyznania a práva slobodne sa združovať podľa čl. 24 ods. 1 a 2 a čl. 29 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv na slobodu náboženského vyznania a na slobodu združovať sa podľa čl. 9 ods. 1 a čl. 11 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 SŽ 11/2007 z 23. augusta 2007, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. R. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. januára 2008 doručená sťažnosť JUDr. R. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie slobody náboženského vyznania a práva slobodne sa združovať podľa čl. 24 ods. 1 a 2 a čl. 29 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv na slobodu náboženského vyznania a na slobodu združovať sa podľa čl. 9 ods. 1 a čl. 11 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 SŽ 11/2007 z 23. augusta 2007.

Z obsahu sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že prípravný orgán Ateistickej cirkvi neveriacich (ďalej len „ACN“) 14. septembra 2006 podal na Ministerstve kultúry Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) návrh na registráciu ACN. Vychádzal pritom zo zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení účinnom do 30. apríla 2007 v spojení so zákonom č. 192/1992 Zb. o registrácii cirkví a náboženských spoločností.

Rozhodnutím č. MK 4457/2006-320/22106 z 18. decembra 2006 ministerstvo odmietlo registráciu ACN. Po podaní návrhu (25. januára 2007) na preskúmanie tohto rozhodnutia ministerstva najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 SŽ 11/2007 z 23. augusta 2007 návrh prípravného orgánu ACN zamietol.

Polemizujúc s dôvodmi uvádzanými v rozsudku najvyššieho súdu sťažovateľ namietal predovšetkým skutkové a právne závery súdu a k už označeným porušeniam základných práv a slobôd uviedol:

„... sloboda náboženského vyznania alebo právo na slobodu náboženského vyznania... v sebe... zahrňajú právo, aby po splnení zákonných podmienok bolo spoločenstvo veriacich registrované ako cirkev alebo náboženská spoločnosť, ktoré majú právnu subjektivitu. Taktiež jedným z najdôležitejších aspektov práva slobodne sa združovať alebo práva na slobodu združovať sa je, aby jednotlivcom bolo umožnené vytvárať právnické osoby s cieľom konať spoločne pre spoločný záujem. Bez tohto aspektu by toto právo stratilo význam.

Sťažovateľ má ďalej za to, že... sloboda náboženského vyznania... i právo slobodne sa združovať môžu byť obmedzené iba výnimočne na základe presne formulovaných a presvedčivých dôvodov, ktoré majú základ vo vnútroštátnom práve. Voľná úvaha štátnych orgánov o prípadných ďalších skutočnostiach, ktoré fakticky pôsobia ako ďalšie

obmedzenia týchto práv a slobôd a sú nad rámec zákona, je neprípustná a v rozpore s citovanými článkami Ústavy... a Dohovoru...“

V tomto ohľade sťažovateľ poukázal na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 5. apríla 2007 k sťažnosti č. 18147/02 Scientologická cirkev Moskvy proti Rusku.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada ústavný súd, aby vydal tento nález :

„Základná sloboda náboženského vyznania sťažovateľa JUDr. R. B. upravená v článku 24 ods. 1, 2 Ústavy SR a jeho právo na slobodu náboženského vyznania vyplývajúce z článku 9 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spis. zn. 5 Sž 11/2007 zo dňa 23. 08. 2007 porušené boli.

Právo sťažovateľa JUDr. R. B. slobodne sa združovať upravené v článku 29 ods. 1 Ústavy SR a jeho právo na slobodu združovať sa upravené v článku 11 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spis. zn. 5 Sž 11/2007 zo dňa 23. 08. 2007 porušené boli.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spis. zn. 5 Sž 11/07 zo dňa 23. 08. 2007 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

... Sťažovateľovi JUDr. R. B. priznáva náhradu trov konania, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť na účet advokáta... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa skúmajúc, či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namietal porušenie označených práv konečným rozhodnutím vo veci podanej žaloby o preskúmanie rozhodnutia ministerstva č. MK 4457/2006-320/22106 z 18. decembra 2006, t. j. rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 SŽ 11/2007 z 23. augusta 2007.

V sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ (sám právnik a kvalifikovane zastúpený advokátom) domáhal. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy).

1. Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba jedine v záujme ochrany svojich základných práv (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06).

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že sťažovateľ musí teda namietať porušenie svojich základných práv, a v spojitosti s konaním pred všeobecným súdom je to možné len vtedy, ak je v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu účastníkom konania, v ktorom namieta porušenie základných práv (II. ÚS 3/05).

Účastníkmi súdneho konania pred najvyšším súdom vedeného pod sp. zn. 5 Sž 11/2007 (ktorí sú uvedení aj v rozsudku z 23. augusta 2007) boli žalobca - Prípravný orgán Ateistickej cirkvi neveriacich, so sídlom B. – ktorý bol zastúpený *JUDr. R. B.*, občianskym zástupcom a členom prípravného orgánu, B., a ako žalovaný vystupovalo ministerstvo.

Rovnako v konaní vedenom na ministerstve pod č. MK4457/2006-320/22106, ktoré súdnemu konaniu predchádzalo, v jeho rozhodnutí z 18. decembra 2006 i v samotnom návrhu na registráciu zo 14. septembra 2006 ako navrhovateľ figurovala ACN, pričom návrh na registráciu bol podpísaný členmi prípravného orgánu Ing. J. O., P. H. a *JUDr. R. B.*, ktorý bol zároveň *splnomocnený ostatnými členmi prípravného orgánu, aby konal v ich mene.*

Sťažnosť na ústavnom súde podal „*JUDr. R. B., B., narodený..., občan SR*“ (zastúpený advokátom, pozri záhlavie tohto uznesenia) a v petite sťažnosti sťažovateľ žiadal: „... *sloboda náboženského vyznania sťažovateľa JUDr. R. B. upravená v článku 24 ods. 1, 2 Ústavy... a jeho právo na slobodu náboženského vyznania vyplývajúce z článku 9 ods. 1 Dohovoru... rozsudkom Najvyššieho súdu... zo dňa 23. 08. 2007 porušené boli.*

Právo sťažovateľa JUDr. R. B. slobodne sa združovať upravené v článku 29 ods. 1 Ústavy... a jeho právo na slobodu združovať sa upravené v článku 11 ods. 1 Dohovoru... rozsudkom Najvyššieho súdu ... zo dňa 23. 08. 2007 porušené boli.

Rozsudok Najvyššieho súdu ... zo dňa 23.08. 2007 zrušuje...

... Sťažovateľovi JUDr. R. B. priznáva náhradu trov konania.“

Keďže sťažovateľ nemá v posudzovanom konaní pred najvyšším súdom procesné postavenie účastníka konania (nie je žalobcom ani žalovaným, je len splnomocneným zástupcom prípravného orgánu ACN, ktorý návrh na registráciu podal), nemohol v tomto konaní (pred ústavným súdom, pozn.) uplatňovať svoje procesné práva a plniť procesné povinnosti. Z toho dôvodu nemohlo v posudzovanom konaní dochádzať k porušovaniu jeho základných práv alebo slobôd (II. ÚS 205/04).

Ústavný súd poukazuje na to, že návrh na registráciu ACN je návrhom prípravného orgánu ACN, a nie návrhom splnomocneného zástupcu prípravného orgánu ACN (teda sťažovateľa), s čím korešponduje aj výroková časť v spojení so záhlavím rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 SŽ 11/2007 z 23. augusta 2007. Namietaným rozsudkom najvyššieho súdu môžu byť dotknuté jedine práva a povinnosti účastníka konania, a nie jeho splnomocneného zástupcu.

Pretože sťažnosť ústavnému súdu podal sťažovateľ, ktorý nie je aktívne vecne legitimovaný na podanie sťažnosti, ústavný súd dospel k záveru, že ide o sťažnosť podanú neoprávnenou osobou, a preto ju pri predbežnom prerokovaní z tohto dôvodu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Z obsahu sťažovateľovej argumentácie prednesenej ústavnému súdu v sťažnosti je zrejmé, že podstata ním namietaného porušenia základných práv a slobôd spočíva predovšetkým v namietanej nesprávnosti skutkových právnych záverov najvyššieho súdu obsiahnutých v napádanom rozhodnutí sp. zn. 5 SŽ 11/2007 z 23. augusta 2007, t. j. v nesprávnej interpretácii slobody náboženského vyznania a práva slobodne sa združovať (čl. 24 ods. 1 a 2 a čl. 29 ods. 1 ústavy a čl. 9 ods. 1 a čl. 11 ods. 1 dohovoru).

Z uvedeného okrem iného vyplýva, že sťažovateľ vo vzťahu k označenému porušovateľovi (najvyšší súd) a jeho rozsudku (sp. zn. 5 SŽ 11/2007 z 23. augusta 2007) nenamietal porušenie základných práv uvedených v čl. 46 až čl. 50 ústavy, ani ich pendantov uvedených v dohovore. Ústavný súd už viackrát uviedol (napr. I. ÚS 63/06), že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov

a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy).

Podľa čl. 24 ods. 1 a 2 ústavy sloboda myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery sa zaručujú. Toto právo zahŕňa aj možnosť zmeniť náboženské vyznanie alebo vieru. Každý má právo byť bez náboženského vyznania. Každý má právo verejne prejavovať svoje zmýšľanie. Každý má právo slobodne prejavovať svoje náboženstvo alebo vieru buď sám, buď spoločne s inými, súkromne alebo verejne, bohoslužbou, náboženskými úkonmi, zachovávaním obradov alebo zúčastňovať sa na jeho vyučovaní.

Podľa čl. 29 ods. 1 ústavy právo slobodne sa združovať sa zaručuje. Každý má právo spolu s inými sa združovať v spolkoch, spoločnostiach alebo iných združeníach.

Podľa čl. 9 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženského vyznania; toto právo zahŕňa slobodu zmeniť svoje náboženské vyznanie alebo presvedčenie, ako aj slobodu prejavovať svoje náboženské vyznanie alebo presvedčenie sám alebo spoločne s inými, či už verejne alebo súkromne, bohoslužbou, vyučovaním, vykonávaním náboženských úkonov a zachovávaním obradov.

Podľa čl. 11 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu pokojného zhromažďovania a na slobodu združovať sa s inými, včítane práva zakladať na obranu svojich záujmov odbory alebo vstupovať do nich.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil

žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

V súvislosti so sťažovateľom označenými porušeniami práv a slobôd podľa čl. 24 ods. 1 a 2 a čl. 29 ods. 1 ústavy a čl. 9 ods. 1 a čl. 11 ods. 1 dohovoru ústavný súd v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprocenčné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumcia pod právne normy.

Na základe uvedeného nemôže byť ani žiadna vecná súvislosť medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a označenými právami a slobodami podľa čl. 24 ods. 1 a 2 a čl. 29 ods. 1 ústavy a čl. 9 ods. 1 a čl. 11 ods. 1 dohovoru bez toho, aby sťažovateľ zároveň nenamietal aj porušenie základných práv podľa čl. 46 až čl. 50 ústavy.

Preto je sťažnosť v tomto rozsahu aj zjavne neopodstatnená podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. apríla 2009